

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 9. Generatio prætia. Pharisæi generatio præpostera, velut horologij Magister, qui vellet, vt motus solis suo se horologica conformaret.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53012](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53012)

a *Esij. s. a* & Ven. Beda *b.* illum hunc fuisse timorem, ad Philip. quem in somniis demones per visiones terrificas in Pilati conjugis excitaverunt, eam commoventes, ut viro suo mandaret, ab hac causa Christi desisteret criminari, nec se hominis illius ingereret condemnationi. In illo casu, quo malitia inferni Principum retrograditur, & arma proicit securitatis, arma sumit, retinet, urget, hominum nequitia, ut viribus resumptis & animo acriori Christi procurant damnationem, idque tanto impetu, ut persuadent Pilato, dum vident quod Christum intenderet absolueret, eum morti condemnent crucifigendum; demum, dum jam mortuum viderant, nihilominus novus moluntur in eum nequitia suae machinas, Pilatum turmatim adeunt, requirunt. *Domine recordati sumus, quod seductor ille dixit adhuc vivens. Post tres dies resurgam. Tunc ergo custodiri sepulchrum. &c.* Hinc luce clarius agnosces, quam sit malitia hominum obstinata, quodque tam sit pertinax, quam stulti, ac proinde aliquando peior, ipsius perfidissimi demonis perversitate.

27 Hinc intelligemus quamobrem D. Paulus quosdam homines magis extimuerit, quam omnium demonum legiones; & ipsos rogaverit Thessalonicenses, eum suis orationibus adjuvarent, ut cum honore victor incolumis ab illis liberaretur. *Eratis orate pro nobis ut liberemur ab importunis & malis hominibus.* Opinatur D. Chryllostomus hoc dixisse D. Paulum, ob homunculum quendam vilem, abiectum fabrum ararium, seu sectarium, de quo facit mentionem quem dicit Alexandrum ararium. Quid hoc rei Dei Apostole? an non tu ille, qui divina armatus gratia totum in certamen provocas infernum, creaturas omnes; quinimo & ipsam mortem, ipsos tenebrarum Principes, demones potentissimos & hoc manu ad manum, duello singulari? *Quis nos separabit a charitate Christi? tribulatio, an angustia &c.* Certus sum enim, quia neque mors, neque vita, neque Angeli, neque Principatus, neque Virtutes &c. Et homunculum, pauperem ararium reformidas? Ne mireris, molestior enim multo est hominis illius malitia, solus ille magis me fatigat, premit striclius, fortius coarctat, quam tota perversitas infernalis. Hoc ipsum nos quotidiana docet experientia. Sunt enim aliqui adeo diabolica perversitate nebulones, ut ipsos exhorrescant, quinimo & ipsi Principes eos reformidant, qui animum tuum curis disrudent gravioribus, quam ipsi demones. Quid non aggrediantur? quid non audent? quid non

moluntur? quomodo nulla habita proprii damni, aut mali successus ratione sibi factas vilescentur iniurias? quam non stulte ac stupide habeant in concubinato, quo naufragium corporis, animae, honoris, bonorumque suorum miserimè patuntur? qua non pertinacia bella movent, & diuexant mulierem totius pudicitiae prototypon. Molestiores fuerunt illi Christo, quam ipse diabolus, ac proinde se gravius ab illis offendit lacesitum, & hodie liquet, quando peractis ab illo tot miraculis iisdem spectatoribus, alia requirebant, ut ne hilum quidem de rebelli sua malitia vel incredulitate rescerent, ea quae videbant signa calumniant, sibi persuadentes, quod peccata ab eis signa praestare minimè potuissent, ac proinde illis per D. Marcum respondet: *O generatio incredula, quamàtu apud vos ero? Quamàtu vos patiar? Ac per D. Lucam. O generatio infidelis & perversa, usquequo ero apud vos & patiar vos.* Et modo per D. Mattheum. *Generatio prava & adultera.*

Marc. 9. 19. Luc. 9. 41.

§. 9. Generatio prava. *Pharisaei generatio prae-postera, velut horologii Magister, qui veller, ut motus solis, suo se horologio conformaret.*

P Radice rationes, ob quas Christus in hos Pharisaeos ita vehementer fuerit stomachatus fundantur in illis verbis Evangelicis à nobis praecedentibus. Sed & alias invenimus, si verba illi consideremus, quae illis responderit, quibus illos visus depingit coloribus, & stylo prioris admirabili illis imitator, qui sunt, ac propter hoc, iniquum esse, illis peccata concedere: *Generatio prava & adultera.* Si dicat Philosophus, nomen breuem rei esse definitionem, quinimo & propter hoc Adam, cui nota erat omni sui natura creaturarum, Deus praecipit, ut eis nomina imponeret, quibus paucis litteris cuiusque naturam describeret creaturae, & cum Christus distinctus horum nosset naturam, excellentiori modo eam breviter iis nominibus, quibus eos compellat declaravit.

287

Primum nomen, quod eis imponit, hoc est, *Generatio prava.* Duae generationes leges in Scriptura (cum D. Augustino) Una est generatio D. Arrecta, quae à Rege Propheta dicitur: *Generatio iniqua, reprobata,* altera est *Generatio prava,* ita à Christo dicta, seu generatio prae-postera, distorta *su. Tom. 8. Ho.*

2. Theff. 3. 2. Rom. in 2. ad Theff. 2. ad Tim. 4. IV. Homines magis ali quando quam ipsi demones

288. 31.

I. Hoc nascitur ex duplici voluntate, quam ad-
 Dug sunt uertimus in presenti Eangelio: prima in prin-
 generati- cipio, quæ est propria homini quâ hi accedunt,
 ones re- dicentes. *Magister volumus.* Secunda in fine, quæ
 dia, & est æterni Patris. *Qui facit voluntatem Patris*
 pæna- *mi, qui in calis est.* Generatio recta ea est eorum,
 17. 10. quos duodecies Regius Vates vocat. *Rectos corde.*
 31. 35. 36. Illi uero sunt, qui primario in omnibus Dei
 63. 72. præponunt voluntatem, cui suam conformant.
 67. Generatio praua erit illorum, qui uolunt, ut sua
 præcedat, Dei uero se illi contemperet, & obse-
 quatur. *Quam recti corde?* querit & responder
 D. Aug. *quis voluntatem suam ad Dei voluntatem*
dirigunt, non voluntatem Dei ad suam curuare
conantur.

Ad bonum mundi regimen duo notamus ho-
 rologia, unum naturale, scilicet scelis, quem ad
 hor Deus in celo cum cæteris sideribus collo-
 cavit: *Et sine in signa, & tempora & menses, & an-*
 nos. In signum temporum, hyberni, uerni, horarū
 mane, uesper, meridi. Est autem hoc horologiū
 adeo certum, ut nullus in eo defectus sit corri-
 gendus: ut ait Dominus: *Si irritum potest fieri pa-*
ctum meum cum die, & pactum meum cum nocte.
 Ad eius exemplar multa conficiuntur horologia
 artificialia, quædam ex rotis, alia ex lineis, &
 gnomonibus. Inter hæc quedam sunt recta, quæ-
 dam praua. Quod erit horologiū rectum? Illud
 quod motus solis præcedit, & cuius secundum
 solis motum diriguntur lineæ, umbra, quod tan-
 to erit perfectius, quanto solis motui conformi-
 us comprobatur. Quod erit prauum? Illud
 quod uelles solem præcurreret, & in se motus
 solis attemperaret. Si uideres horologiū, qui
 horologiū conficeret, quod nota et horam de-
 cimam, & in solis horologio nõ octauam signa-
 ret: responderet autem horologista: *Hoc meum*
horologiū rectum est, solis uero indirectum,
quod iuxta meum est dirigendum: annos repli-
cares: hoc artificiale horologiū esse perue sum
cui se sol non debeat conformare, cum sit ipse
prima regula, bene utiq; illud, solis motibus esse
conformandum. Ut opera perfectè dirigantur,
duo uideo horologia, unum naturale, artificiale
alterum. Naturale est uoluntas Dei, quæ essentia-
liter, & naturaliter bona est, in tantum, ut nec in
paruo nec in multo possit esse peruersa, ut autem
aliquid sit rectū, sufficit illud Deum uelle. Artifi-
cialia est nostra uoluntas: ut enim aliquid opus sit
bonū procedere debet ex libera nostra uoluntate
Quando bene dirigitur, & rectum erit illud ho-
rologiū? quando conforme erit horologio diu-
inæ uoluntatis, quo præcedente ipsum sequatur.

Talis laudabatur primæus noster atauus,
 quando supremi illius horologistæ manibus
 compositus prodit in lucem; ob quam rationem
 dicitur: *Fecit Deus hominem rectum.* Erat autem
 pars inferior, subdita superiori, superior Deo.
 Quando uero peruersum erit & prauum illud
 horologiū? Quando tuam præponis uolunta-
 tem, ut præcedat, & Dei postponis ut sequatur.
 Quando uis, ut uoluntas tua, concupiscentiis
 tuis attemperetur, & Dei uoluntas, tuæ obse-
 quatur. Hinc discas in rectum tuam dirigere uolun-
 tatem, si sit præpostera. *Duo uoluntates sum* (ait
 D. August.) *sed uoluntas tua corrigatur ad uolun-*
tatem Dei, uim uoluntas Dei detorqueatur ad tuam
praua est enim tua, regula est illa. Quando horo-
 logiū aberrat, & ad duodecimam signat quar-
 tam, inspicias solis horologiū, quæ sit eius um-
 bra, quæ hora, quid signet, & iuum ad soli. mo-
 tum corrigis. Pari modo tua est uoluntas recti-
 ficanda. O quantum aberrabat illud D. Pauli
 horologiū? quot horas peruerfas, umbraque
 præposteras designabat? *Spirans minarum ac ca-*
dis in discipulos Domini, Quam irregulares om-
nes eius rotæ: Quomodo uero iuerunt dire-
ctæ, ac correctæ: Circumdedit eum lux de
celo, cadit in terram & exclamar: Domine,
quid me uis facere: quænam est tua Deus uo-
luntas: Huc usque meam sensi à tua uoluntate
discordem, amodo uero concors corrigitur. O
brena uerbum (ait D. Bern.) *sed plenum, sed ui-*
uum, sed efficax, sed dignum omni acceptione.

Hinc intelliges, id quod Christus nobis præ-
 legit, ut quotidie diceremus: *Fiat uoluntas tua,*
sicut in celo, & in terra. Primum, quod horo-
 lista ciuitatis agit, dum mane surgit, illud est
 horologiū suum ad motum solis componit, ut
 toto die congruè horas designet, & uultum
 quoque idem facit, ut pariter tota nocte horas
 denotet. Hoc tibi foret agendum, dum mane
 strato surgis, dices, non tantum orietus, sed
 & anima. *Fiat uoluntas tua, sicut in celo, & in*
terra, firmiter proponens eius obsequi uoluntati
& tuam illi in omnibus attemperare, eamque
conspicui eius representans, quasi dispositam
ad illud tantum, quod Dei uoluntati fuerit be-
neplacitum. Ita liquet egisse Prophetam Dauid:
Domine ante te omne desiderium meum. Attende
compendium (a) eius omne desiderium meum. Id
est, omnes affectus meos, uoluntatem meam,
statuo in conspectu tuo. Ante te.

Ut S. Scriptura omnimodam explicet depen-
 dentiam famuli à Domini sui uoluntate, à cuius
 ore dependeat obedientissimus, ait: *stat in*
 conspectu

29
 Eccl. 7. 30

D. Aug.
 In ps. 57.
 78.

II.
 Nostra
 uoluntas
 diuinæ
 est con-
 forman-
 da vo-
 luntati.
 Act. 9. 1.

D. Bern.
 Ser. 1. de
 conuers.
 D. Pauli
 Math. 6.
 12.

Ps. 37.
 20.
 (a) La
 red bar
 redora.

3 Reg. 19. *conspetu eius. Ita inquit Regina Saba: Beati seruis tui, qui stant coram te semper.* I. a quoque quando Rex Nabuchodonosor Iudæos captiuos de Ierusalem adduxit in Babylonem, iussit ex eis scilicet robustiores ac pulchriores adolescentes: *Qui possent stare in palatio Regis.* Simili phrasi loquitur David: Domine compono voluntatem meam & omnia desideria mea, meos affectus ecce statuo ante te, tuæ subiecta voluntati & his omnibus, quæ tuæ fuerint placita voluntati. Dixerim congruè, David illo die diuini oculis gratissimum obulisse sacrificium. Statuerat enim Deus in veteri lege, vt singulis diebus, illud primum in eius ageretur tabernaculo, nimirum Deo agni sacrificium immolaretur. Quid hoc Domine, num tibi voluntas est his agniculis quotidie tuum celebrare ientaculum? Absit: sed vt tibi declarem, potero literate agniculum, qui tibi bene sapiat: tuam voluntatem, eiusque desideria. Hæc Deo offerebat David diebus singulis horis singulis. *Domine ante te omne desiderium meum.*

III. Al e- goria. *Videretur autem Vates regius tangere modum quo Deus præcipiebat, vt se componerent Sacerdotes, velut artificialia horologia voluntatum populi eiusque desideriorum; nimirum vt illi primam suam corrigerent voluntatem & dirigerent secundam voluntatem, naturalem solis, id est Dei. Hunc conceptum inuenit D. Basil.* Postquam Deus Moysi tradidit exemplar tabernaculi, eorumque omnium, quæ in eo erant statuentia, præsertim vero loci holocaustorum & sacrificiorum: quia ad hæc offerenda requirebantur Sacerdotes, describit Moysi formam, quæ debeant consecrari. Vocabis ad te Aaron fratertuum, eiusque filios à quibus originem ducent legales Sacerdotes, & vt Deo sint accepta sacrificia, eos hoc modo dispones: vitulum iunnes, quem iugulabis, omnem sanguinem extimes, vt ne quidem guttula supersit, deijce illum exententabis. *Sumes adipem iorum qui operi intestina & reticulum jecoris, ac duos renunculos, & ad pedem quis super eos est, & offeres incensum super altare.* Non vult dicere (inquit Caietan) quod incensum ponatur super vitulum, sed vt totus vitulus offeratur, velut incensum, cuius fumus ascendat in conspectu Domini. *Sicut incensum in conspectu tuo:* ait David. Et statim postea, idem dicit, fiat de arjere: Quinimo & hoc idem disposuit in ordine ad eos, qui Deo vellent offerre hostias pacificas oues, boues, capras, se licet, vt renunculi, & adipos eorum & omnis pinguedo incensum sibi

litarentur in holocaustum ita vt legem statuerit vniuersalim, ne quis adipem comederet, sed eum Domino consecraret. Idem quoque, præscriptum, in sacrificiis pro peccato, cetera sacerdotis, quæ Principis secularis, quæ cui sibi vt in particulari. *Sed quid Deus per hoc intendit significare? Quærit D. Basil. quid mysterii lateat in adipem, renunculis, & jecore, vt ea Deus præ cæteris sibi postulet offerri, illaque in omnibus sacrificiis cætera præcedant, & primo omnium Deo offerantur, quo Deo sint gratissima: Vbi nos legitimus, *Reticulum jecoris*, legit D. Basil. *Fibras jecoris*, sicut dicimus, *fibras cordis.* Hæc omnia (ait D. Basil) significant desideria & affectus voluntatis. *Benes enim* (dicit Theodoret) *conspicentes prima sunt officina. Voluptas & concupiscentia* (ait D. Hier.) *iuxta eos, qui de physicis disputant, consistit in jecore.* Hic igitur sensus est, id primum à Sacerdote Deum exigere nimirum desideriorum & voluntatis suæ sacrificium, vt omnes eius affectus offerat Diuinæ Maiestatii ac voluntati, vt secundum eius beneplacitum suam dirigat voluntatem, de quo infra iustus dicemus ex doctrina D. Cyrilli Alexandrini, & si altero passu progressus fueris aduertendo, quod omnes esse debemus Sacerdotes, loquendo, non proprie, illi enim soli, sunt ab Ecclesia consecrati, sed communi phrasi, quam sequuntur D. Chrysostomus & D. Augustinus: *eo modo quo Scriptura vocat sacrificia omnia opera pia, & loquitur D. Petrus: Vos autem Episcopi, Sacerdotum Sanctorum, & jere spirituales hostias, acceptabiles Deo, per Jesum Christum.* Ecce quid tibi incumbat agendum, vt recte te componas, & vita tua dextero numine dirigatur. Foras expellatur sanguis, symbolum peccati, vt prædiximus, & offerat in tuo corde Dei pedibus, omnem tuam voluntatem, eiusdem affectus illam & illos in sacrificio immolans, proteitando id te velle absolute, vt in te voluntas diuina perficiatur, in omnibus quæ aggredieris, & tibi euenient. dicendo: *Fiat voluntas tua, sicut in celo & c.* Vtinam hoc diebus singulis exerceas, quæ feliciter in negotiis tuis procederes, quam quietus vueres, quot merita cumulates: sunt enim hæc propria voluntas tuæ sacrificia præclariora illis omnibus quæ de te ipso facere possis. Hoc quotidie foret agendum præsertim, quando prænoueris tibi illo die quandam obuenturam occasionem alicuius commotionis, impatientiæ & querelæ: quia vt aduertit D. Augustinus, vt hoc nos doceret, ipse supremus Magister, licet nunquam eius voluntas à paterna voluntate vel vno atomo discrepauerit, nihilominus, vt passionem suam*

suam inchoaret, eam cum paterna voluntate conformitatem redintegravit, tertio repetens: Non mea, sed tua fiat voluntas.

§. 10. Sunt Pharisæi, generatio prapostera: Sanctorum vero recta, & sicut illa est parua satorigo, ita & hac gloria principiam.

30 H Oc est, inquit Divus Augustinus, recte progredi, ut Dei precedat voluntas, tua vero illum pone sequatur. Contrarium, ut prapostere progredi prapostere, & non tolerabilis in ordine tua ordinatio. Quis quem sequi debet Deus, te an tu Deum: quis quem, Dux militem, aut miles Ducem? Ratione huius expendit acute D. August. id quod Christo cum D. Petro contigit. Intendebat Christus in sua Ecclesia, eius ita tuere fundamentum, nimirum Divinitatis sue fidei: ad hoc discipulos suos eduxit de Iudæa in terram Gentium, ad partes Cæsariæ Philippippi (nec hoc vacat mysterio) ibidem eos interrogat: Quem dicunt homines esse filium hominis. Volebat autem, ut is veritatis articulus terminaretur, & decideretur ex ore Petri, quo significabat, se nolle doctrinam aliquam vi certam sequamur, nisi illam, quam D. Petrus eiusque cathedræ successores determinarent. Edidit autem hanc fidei sublimissimam confessionem: Tu es Christus filius Dei vivi: Quam Christus confirmat, dicendo, quod locutus fuisset tanquam a Patre suo ante, no edoctus, & diuino suo spiritu inspiratus; hoc autem intelligendum est de Petri, eiusque cathedræ definitionibus. Quamobrem eum proclamavit beatum, & a Deo edoctum, petram Ecclesiæ suæ fundamentalem, regni celorum clauis gerum. Beatus os Simon Bar-Iona: quia caro &c. Tu es Petrus, & super hanc Petram &c.

31 Conclufit autem Christus hoc argumentum, alio subsequenti, de morte & passione sua: Exinde cepit Iesus ostendere discipulis suis: quia oportet illum ire iherosolimam, & multa pati a Senioribus & Scribis, & Principibus Sacerdotum, & occidi. Profilit in medium D. Petrus, & amoris Christi æstro percussus nec audire sustinens mortem cuius probosam, quam Christus sibi imminere prædicebat, traxit illum seorsum (Assumens eum Petrus) & quasi in eum haberet potestatem, aitrogauer, & magna libertate, melius dixero, magno desilio illud diuertendi, Cœpit increpare illum, Abiit a te Domine, non erit tui hoc: me suspensæ hæc tibi non fiet iniuria. Vultum suum grauiter commotum Christus illi ostendit,

& verbis eum tam duris excipit, quibus diabolus ante exceperat, quando eo denunciat impudentiæ vt in monte, a Christo exigeret: Si cadens adoraues me. Aitque illi. Vade post me Satana, scandalum es mihi, quia non sapis ea quæ Dei sunt, sed quæ hominum. Singula hæc verba trutinat D. August. Domine mi, quid ais: Quare Satanas, qui paulo ante beatus, & petra? O. non enim sapis, quæ Dei sunt, sed quæ sunt hominis. Paulo in se, quæ Dei: quia non reuelantur tibi caro & sanguis, sed Pater meus, qui in calis est: quando autem a se locutus est, Satanas dictus est, quia precedere Dominum volebat. Quæ quæso, illa sic quæ tua in eodem instanti mutatio: Nam nunc eum vt beatum canonicas, & modo eum Satanam insimulas? Iam eum honorasti, vt Ecclesiæ lapidem fundamentalem, cui ille deberet inuiti, qui offendere nollet & optaret esse securus, modo vego exprobras quod tibi sit lapis offensionis & petra scandali? In illo instanti laudasti Petrum, loquentem non vt hominem sed quasi qui Patris æterni mysteria scrutaretur, modo vero vt rerum Dei ignarum, & terrenorum sciolum reprehendis? Ne res illa deterreat, sed mature verba Christi perpende; Vade post me Satana. Hoc velim noveris, quod Petrus viræ Christi audis, eum tentabat præcedere, volens vt Christus sequeretur, & ipse non faceret, quod Christus volebat, sed Christus Petri obediret voluntati. Proponit Christus æterni Patris sui decretum ac voluntatem, quæ ea erat, vt ipse Hierosolimam ascenderet, crucifigendus, moriturus: æquum erat, vt suam Petrus, cum Patris æterni diuino decreto corrigeret voluntatem eamque sequeretur. At tamen tenuit, quinimo sibi sapiens hoc intendebat, vt Diuina voluntas ad suam curuaretur, ageretur; Deus ex Petri mandato. O Petre, quæ longe aberras, dū Deo fuggeris, te nolle, vt fiat id quod ille decreuit, sed ille decernat vt fiat id quod tu male sapiens iudicis. Miror Petre tuam hanc irreuerentiam, quæ metetur, vt vocetis Satanas, id est aduersarius, & tibi Christus significet, te in hoc ignorantem Dei secretorum. An miles ducem suum vnquam antecurret? Discipulus Magistrum famulus Dominum? inuerso modo tibi agendum o Petre, sequere me, illud velis quod ego volo, illud fiat, non aliud contrarium. Vade post me. Precedere Dominum volebat, & duci celestis terrenum dare consilium Abiit Domine, non fiet istud. Dicit, abiit, & dicit Domine? Vtique si Dominus est, potestatem facit. Si magister est, nouit quid faciat, nouit.

D. Aug. In psal. 117. Tom 8.

J. Cur Petrus a Christo Satan dicitur.

D. Aug. Tom 8.

